

Nilla Pierrou, på toppen av sin karriär, ingick också i en berömd duo med den belgiske pianisten Eugène de Canck.

Borlänge flickan Nilla Pierrou blev världsviolinist och professor

Berättat för barndomsvännen Lena Gäfvert

Redan tidigt kom Nilla Pierrou att skapa sig en lysande bana som solist och världsartist under sina 40 år ute i Europa. Hon turnerade flitigt även i USA och samarbetade med åtskilliga förnämliga symfoni- och kammarorkestrar, liksom med radio- och TV-stationer över hela kontinenten. Mesta tiden var hon bosatt i Bryssel, där hon sedermera grundade André Gertler

Violin academy till sin läromästares ära. 1977 utnämndes hon till professor vid Konservatoriet i Maastricht, Holland, där hon undervisade i 24 år. Hennes elever kom inte bara från Europa utan också från andra håll i världen: Australien, Kanada, Kazakstan, Iran och Sydkorea (där hon gav kurser 2002-2003).

Så började Nilla Pierrous karriär

Från Hofors till Borlänge tack vare Lille Bror Söderlundh

Nilla Pierrou föddes i Hofors, fem kilometer från gränsen mot Dalarna, så hon var närapå dalkulla, redan när hon tillsammans med sin familj kom flyttande hit. Året var 1955 och Borlänge hade just fått en ny, kommunal musikledare med det inte helt obekanta namnet Lille Bror Söderlundh – då bosatt i Västanvik, Leksand. Denne var riktigt i ropet som tonsättare och trubadur och hade många musikaliska framgångar. Mest känd blev han väl för Skansenkvällarna och ”Folklig vals nr 2” samt för ”Kristina-musiken”. Han hade också ett intensivt samarbete med skaldar och författare, inte minst med Nils Ferlin, vars dikter han tonsatte och spelade in, med Himlaspelets Rune Lindström och med Harry Martinson, som av Lille Bror beställde filmmusiken till ”Vägen till Klockrike”.

Det var Lille Bror som lockade hit familjen Pierrou (pappa Ivar, mamma Sonja och de unga döttrarna Eva och Gunilla) med löfte till föräldrarna om anställning som musiklärare vid den nygrundade musikskolan här. ”Pappa Ivar, som var något av ett musikaliskt geni, sjöng gudomligt, spelade piano, fiol och trumpet samt dirigerade kör och orkester. Mamma Sonja*, som övade och övade på sin cello, förblev amatör men en duktig sådan och en begåvad pedagog!” säger Nilla.

* Bland hennes elever var Christer Paulsson, cellist, dirigent och nu mångårig chef för Borlänge Musikskola. En annan var Sonny Pettersson, med tiden lärare till Raymond Björling, Jussis sonson (apropå Björlingfirandet).

* Se vidare min artikel i Tunum 2009 (LBS som jag minns honom). Där skriver jag också om Nilla!

Nilla som 9-årig fiolelev

Bild från 1957 på Lille Bror Söderlundh och hans framgångsrika elev Nilla-Pelle*

Den äldre dottern (Eva) spelade cello, cembalo och piano, medan den yngre (Gunilla) snart inriktade sig helt på sin fiol. Det var morfadern som bestämde detta, för han tyckte att det passade bra, när systrarna skulle spela ihop! Till en början tog hon annars under ett halvår pianolektioner för Bengt Eriksson. Det fick hon nytta av, då hon senare i livet själv behövde ackompanjera sina fiolelever! När

lilla Gunilla började ta lektioner för Lille Bror upptäckte denne genast hennes stora talang och gav henne artistnamnet Nilla, det namn som så småningom blev känt över hela världen.

Tiden i Borlänge blev tyvärr inte lång för familjen Pierrou, då Lille Bror Söderlundh helt oväntat gick bort – efter endast två år på sin nya tjänst här. Då var han ju bara 45 år och chocken blev stor för alla inom musiklivet! För unga Nilla, som nu efter tre terminer i elevorkestern avancerat till konsertmästare, blev hans bortgång ett svårt avbräck i studierna.

Lektioner för professor Karpe

När hon var nio år hade LBS emellertid rekommenderat henne att åka till Kall på musikkurs för professor Sven Karpe. Denne förblev sedan hennes fiollärare fram till dess att hon erövrade sitt diplom och gjorde sin debutkonsert 1966, i Stockholms Konsert- hus med pianisten Kerstin Hindart (Mora).

Åren 1957-62 skjutsade föräldrarna sina begåvade döttrar till Stockholm för privat- lektioner. Storasyster Eva studerade piano för Lars Sellergren, medan Nilla fortsatte sina violinstudier för Sven Karpe. Det kunde tyvärr inte bli mer än en resa per månad, vilket innebar nio gånger per läsår. En begåvning som hon hade egentligen behövt nio lektioner i månaden! Inget barn har ju lust att öva, men mamma Sonja ”tvingade” henne i alla fall att öva en halvtimme om dagen. På somrarna blev undervisningen mer koncentrerad, under två intensiva veckor för professor Karpe (i Kall, Råå, Ljungskile eller Lysekil).

Flytt till Västervik och Stockholm

Efter fem år i Borlänge fick Ivar Pierrou anställning som ledare för musikskolan i Västervik. Därifrån fortsatte resorna till Stockholm. Under den här tiden gav Nilla, vid 12 års ålder, i Hofors sin första konsert med orkester i Haydns violinkonsert (G-dur). Debuten i Stockholm med Kungl Filharmoniska Orkestern gjorde hon (vid 14) i Mozarts violinkonsert nr 2. Hon åkte runt i Sverige som solist och gjorde 6-10 konserter per år. Vid 14 ½ bestämde sig Nilla för att sluta skolan och studera musik på heltid. Ensam bodde hon i Stockholm och var kvar där i fyra år. Hon var 18 ½, när hon erhöll sitt diplom och jetongen, den högsta utmärkelsen vid Musikhögskolan.

Under de sista två åren på Musikhögskolan kom hennes spel i olag. Felet låg i spänd stråkteknik och att hon fick spela alltför svåra stycken offentligt efter för kort förberedelse. Nilla berättar:

– Två veckor för ett verk av Paganini – bland de svåraste som finns – då kommer nervositeten av sig själv! Den sista vårterminen fick vi besök av den store violinisten och pedagogen André Gertler, som på den tiden var god vän med Karpe. Gertler var född i Budapest men bodde i Bryssel sedan många år. Han såg att jag hade stora svårigheter att behärska stråkföringen. Jag kunde inte spela långsamma eller svaga stråk, för då darrade hela armen och stråken förstås. Det var hemskt! Senare berättade André Gertler att han sagt till Karpe att ”klockan är en minut i tolv för Nillas framtid”!

– I stället för att inspirera mig att åka till Bryssel och studera för Gertler tyckte Karpe att jag borde åka till Luzern i Schweiz och ta lektioner! Jag var så rädd och tyckte inte att jag var nog duktig att åka till Bryssel och studera för en så stor mästare. Senare hörde jag också att man var tvungen att spela på lösa strängar i några veckor (och det inför andra elever). Jag som var så nervös! Då blev det Luzern, men vid mina konserter hemma i Sverige fick jag sämre och sämre recensioner. Mina komplex bara växte. Till slut sade jag till mig själv: – Nilla, vill du spela fiol i fortsättningen, så skriv till Gertler att du vill komma och studera för honom! Det var 1969.

Herbert Blomstedt och Ivar Pierrou flankerar en ung Nilla.

Med läromästaren och violinpädogogen André Gertler

Ödet griper in

Ödet hade emellertid kunnat förstöra både den drömmen och hoppet om en bättre framtid för Nilla Pierrou och hennes fiol. Våren 1970 fick hon samtal från Helsingfors, där Gertler skulle ha varit solist. Han hade råkat ut för en bilolycka och Nilla blev ombedd att komma i hans ställe. Hans olycka var dramatisk med fyra döda. Gertler själv fick hjärnskakning men klarade sig från allvarligare skador.

Nilla fortsätter vidare:

– Sen kom jag till Bryssel på försommaren 1970 och fick spela mina lösa strängar, privat för hans assistent, och senare under sommaren privat för Gertler själv, under hans mästarkurser i Budapest och Salzburg. Jag fick lära mig avspänning och att bygga upp mitt spel med Kreutzers etyder (med stegvis svårare problem). Det var en underbar tid! Efter 2 ½ månad kunde jag spela igen och efter cirka sju månader var jag solist i Chatjaturians violinkonsert (i d-moll) i Stockholm med Filharmonin där.

”Nilla Pierrou ger allt i sitt spel, det är yppigt och generöst, det flammar av lidelse, det gnistrar, det skimrar i silat ljus, det är meditativt.”

Le Soir

– Carl-Gunnar Åhlén skrev i Svenska Dagbladet: ’Gertler har gjort under med Nilla!’ (Där rök vänskapen mellan Karpe och Gertler!) Det tog 1 ½ års intensiva studier hos André Gertler, innan han – efter en konsert på Musikkonservatoriet i Bryssel, där drottning Fabiola av Belgien var närvarande – sa till mig: ’Nu är du räddad, Nilla!’

Bachtävling i Leipzig 1976

*Solist med Västerviks Orkesterförening 17 mars 1970
(pappa Ivar dirigent och mamma Sonja i cellostämman)*

*Nilla med
föräldrarna
Sonja och
Ivar Pierrou
(Västervik)*

*Nilla med den kände kompositören Lars-Erik Larsson
(1908-1986)*

Här fick Nilla sitt diplom från Musikhögskolan 1966.

*Nilla och Lars Roos på hans 60-årsdag i
Stockholm, 2005*

*Det var en stor ära för unga Nilla att bli presenterad för drottning
Fabiola av Belgien vid en konsert i Bryssel!*

Tack vare all denna oerhörda hjälp, då hon förutom en helt ny teknik fick lära sig att öva på ett intelligent och konstruktivt sätt, vann Nilla sedan 1:a pris i flera stora och svåra internationella violintävlingar i München, Budapest och Leipzig, där J S Bach-tävlingen blev hennes största personliga seger! Bachs partitor och sonater för soloviolin (med ackordspel och behärskning av stråken) är nog den största utmaning som finns för en violinist. Hon är dessutom lagd åt det romantiska, men efter vinsten i Bach-tävlingen fick hon för belgiska radion spela in alla sex verken (tre partitor och tre sonater). Dessa sex band, inspelade 1976-77, låg sedan i tjugo år i André Gertlers skåp, då Nilla av en slump hittade dem. På Gertlers inrådan gjorde hon då två CD-skivor, som gavs ut 1998. *Detta är beviset att det lönade sig att spela lösa strängar, lägga om sin teknik och rädda en ung människas framtid, som annars kunnat sluta i en tragedi* menar Nilla.

Det var ödet som förde dem samman, Gertler och Nilla. När han gav sin kurs i Stockholm sade hon på skämt till honom en fras hon läst i sin systers lärobok: "À votre service, Monsieur!" Hon visste då inte att han skulle bli hennes livs stora kärlek, den man som hon skulle älska över allt annat. Han räddade inte

Här ses Nilla på vintrig promenad med hundarna Bandi (smeknamn för André i Ungern) och Pelle (efter Nilla-Pelle) hemma i byn.

bara hennes fiolbana utan även hennes privata liv, så han fick hennes "service". Nilla var hos honom och hjälpte honom med allt, sedan en ögonsjukdom tagit hans syn de sista tio åren han levde. Den tiden blev än mer dramatisk, med humörsvängningar och aggressivitet. Först en månad före hans död gjordes en undersökning av hjärnan och då upptäckte man en elakartad tumör.

Det var jobbiga år för Nilla, som samtidigt undervisade två dagar i veckan i Maastricht, Holland – med bilresor, elever och en sjuk Gertler hemma. Hennes hund skällde och väckte henne på nätterna: "Nu behöver han dig!" Han dog 1998. Två år senare slutade Nilla som lärare (violinprofessor) i Maastricht

Huset i Bryssel (med skylten "André Gertler Violin academy" ovanför dörren)

Nu sitter skylten i Lerdal, Rättvik, Nillas nuvarande bostadsort!

Nilla (i Rättviksdräkt) spelar folkmusik vid midsommarfirandet hemma i byn.

Barndomsvännerna Nilla och Lena återförenade efter många år, i samband med Musik vid Siljan 2008 i Rättvik, där Nilla gav Master Class-kurser.

Soloviolinisten och musikprofessorn Nilla Pierrou instruerar en av sina elever. Vid flygeln sitter pianisten Henrik Berg.

och grundade André Gertler Violin academy, med skylt på hans hus i Bryssel.

timmervilla i Lerdal – med den betagande utsikten över Siljan, Rättviks kyrka och de blå bergen.

Hem till Dalarna

1974 och 1980 gav Nilla konserter i Rättvik (med Malmö symfoniorkester och Oskarshamns kammarorkester). Vid det första tillfället beställde hon Rättviksdräkten, som hon tycker är så vacker och 2004 bestämde hon sig för att flytta hem till Sverige igen. Naturligtvis blev det Dalarna och Rättvik – hennes hjärtas val! Där sitter nu skylten på hennes

Sitt konserterande fick Nilla avsluta efter att hon brutit vänstra handleden. "Jag ramlade på Bryssels hemska trottoarer med lösa benflisor, som trycker där de inte ska – katastrofalt för en violinist!" Undervisningen fortsätter hon däremot med och hälsar ungdomarna välkomna för att lära sig en bra grundteknik "à la Gertler", utan spänningar, en garanti att förbli "frisk" i sitt spel livet ut!